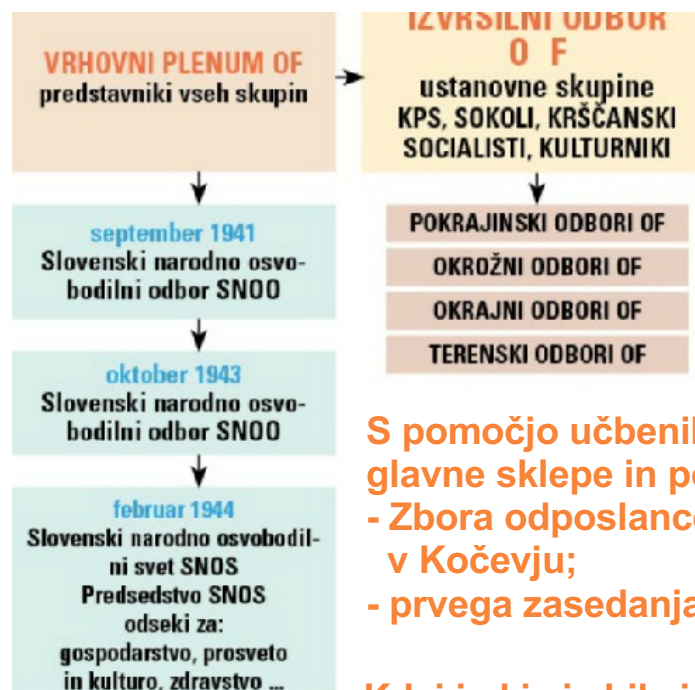


OBLIKOVANJE SLOVENSKE DRŽAVNOSTI - razvoj ljudske oblasti v Sloveniji in Jugoslaviji

Osvobodilna fronta je bila skupna organizacija različnih političnih skupin. Vodila je osvobodilni boj na slovenskih tleh. Na osvobojenem ozemlju je OF ustanovila odbore, ki so prevzeli oblast.

Najvišji organ OF je bil **Vrhovni plenum**, ki so ga sestavljali predstavniki ustanovnih skupin. Vrhovni plenum se je septembra 1941 preimenoval v **Slovenski narodnoosvobodilni odbor (SNOO)**.



S pomočjo učbenika ugotovi glavne sklepe in pomen:

- Zbora odposlancev slovenskega naroda v Kočevju;
- prvega zasedanja SNOO v Črnomlju.

Kdaj in kje je bila imenovana slovenska vlada?

DOLOMITSKA IZJAVA

Okoliščine v katerih pride do podpisa dolomitske izjave

Nemci doživijo hud poraz v bitki za Stalingrad. Partizanske enote imajo vedno večje vojaške uspehe. Ustanovljen je AVNOJ in meščanski politični tabor zaradi sodelovanja z okupatorjem vedno bolj izgublja na ugledu. Komunisti so vedno bolj prepričani v skorajšnji konec vojne in se pripravljajo na prevzem oblasti.

Februarja leta 1943 je prišlo na pritisk KP Slovenije do skupne izjave (Dolomitska izjava) treh ustanovnih skupin OF o "enotnosti OF".

Vodilni komunisti so predstavnikom sokolov in krščanskih socialistov konec februarja 1943 predložili v podpis posebno izjavo, v kateri so ti komunistom priznali vodilno vlogo v OF in pravico do lastne politične starnke, sami pa so se odrekli svojim političnim organizacijam.

AVNOJ

Tako kot OF v Sloveniji je tudi jugoslovansko odporniško gibanje (katerega del je OF bila) poskušalo postaviti novo oblast v Jugoslaviji. Vodilno vlogo pri tem je imela **Komunistična partija Jugoslavije**, ki jo je vodil Josip Broz – Tito. Leta 1942 so komunisti ustanovili **AVNOJ – Antifafistični svet narodne osvoboditve Jugoslavije**, politično predstavniško telo jugoslovanskih narodov. AVNOJ je od velikih sil najprej priznala le SZ.

Konec novembra 1943 je potekalo **drugo zasedanje AVNOJ-a** (nekakšna skupščina vseh jugoslovanskih narodov), ki je **bilo prelomno, saj je:**

- odvzelo pristojnosti vladi v izgnanstvu in prepovedalo vrnitev kralju, dokler se ljudstvo ne izreče o monarhiji ali republiki,
- imenovalo začasno jugoslovansko izvršilno oblast (vlado), imenovano Nacionalni komite osvoboditve Jugoslavije (NKOJ),
- razglasilo združitev jugoslovanskih narodov v federativne enote,
- potrdilo priključitev Slovenskega Primorja, Beneške Slovenije, Istre in Zadra k Jugoslaviji.

KAKŠEN ODNOS SO IMELI ZAVEZNIKI DO NOVE OBLASTI - komunistov

Na teheranski konferenci (novembra 1943) so veliki **trije priznali partizansko vojsko in osvobodilno gibanje v Jugoslaviji** za zaveznika v boju proti Nemčiji.

SPORAZUM TITO - ŠUBAŠIĆ

Po drugem zasedanju Avnoja je imela Jugoslavija dvoje državnih organov. V državi se je oblikovala nova revolucionarna oblast z J.B. Titom na čelu, ki je imela množično podporo ljudstva in vlada v Londonu, ki so jo priznavali zavezniki.

Na zahtevo zaveznikov predstavnik begunske vlade Ivan Šubašić in Tito skleneta sporazum o sodelovanju, ki je predvideval:

- skupen boj vlade in NKOJ-a v boju proti silam osi
- vlada je priznala sklepe AVNOJ-a
- o državni ureditvi se bo izreklo ljudstvo po končani vojni